

Jakość życia i jego poziom materialny są odwrotnie proporcjonalne

Wokół tajemnicy życia na Ziemi

Garrett James Hardin (1915-2003) był czołowym amerykańskim ekologiem XX wieku. W 1936 r. zdał absolutorium z zoologii na Uniwersytecie w Chicago. Jego doktorat, który uzyskał na Uniwersytecie Standforda w 1941 r., dotyczył zjawiska symbiozy wśród mikroorganizmów. Potem przeniósł się na Uniwersytet Kalifornijski w Santa Barbara, gdzie od 1963 r. aż do emerytury w 1978 r. pełnił funkcję profesora w katedrze ekologii człowieka. W wieku czterech lat zachorował na polio. Choroba spowodowała widoczne kalectwo i to prawdopodobnie zaważyło na wyborze kariery naukowej, którą uznał za najlepszą ścieżkę dla siebie.

Głównym tematem jego zainteresowań naukowych, do którego wielokrotnie powracał, była kwestia przeludnienia. Dyskusja tego zagadnienia doprowadziła go do poruszania takich kontrowersyjnych tematów, jak prawo do aborcji i eugenika. Za prezentowanie takich poglądów spotkała go krytyka w świecie polityki. Opowiadanie się za przymusową sterylizacją i wprowadzeniem surowych ograniczeń dla imigrantów naraziło go na krytykę środowisk lewicowych. W swoich esejach zajmował się także takimi tematami jak ochrona przyrody, energia jądrowa i kreacjonizm. Opublikował 350 artykułów i 27 książek.

Garrett Hardin był przekonany, że zasoby środowiska wcześniej czy później skazane są na wyniszczenie [wikimedia.org/wiki/File:Garrett_Hardin.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Garrett_Hardin.jpg)

Był zwolennikiem eutanazji i prawa do samobójstwa. Cierpiał z powodu skutków dziecięcej choroby, a także choroby serca. Jego żona Jane chorowała na stwardnienie zanikowe boczne (choroba Lou Gehriga - nieuleczalna, postępująca choroba neurodegeneracyjna). Oboje popełnili samobójstwo we wrześniu 2003 r., krótko po celebracji 62 rocznicy ślubu.

Wspólnym elementem wszystkich jego książek i artykułów jest zainteresowanie problematyką bioetyczną. W eseju opublikowanym w „BioScience” w 1974 r. przywołuje metaforę dotyczącą

dystrybucji zasobów, znaną pod nazwą „lifeboat ethics”. Opisuje w nim sytuację, w której na oceanie znajduje się łódź ratunkowa z 50 rozbitkami. Jest w niej jeszcze miejsce dla dziesięciu osób, jednak łódź jest otoczona przez 100 rozbitków (Hardin 1974). Jest autorem trafnego cytatu, który wykorzystałem jako tytuł artykułu: „The quality of life and the quantity of it are inversely related” (Garrett Hardin quotations).

Hardin jest powszechnie kojarzony z koncepcją „tragedii wspólnego pastwiska” przedstawioną w artykule pt. „The tragedy of the commons” dla miesięcznika „Science” w 1968 r. Opisał ją na przykładzie wiejskich wspólnot, które wypasały mleczne krowy na wspólnych pastwiskach. W szesnastowiecznej Anglii wyrażenia „the commons” używano na oznaczenie ogólnie dostępnych wiejskich łąk. Na hipotetycznym pastwisku pasło się 100 krów, akurat tyle, aby trawa na nim zdążyła odrosnąć. Ale jeden z rolników stwierdził, że doda do takiego stada jeszcze jedną swoją krowę, co pozwoliło mu na większe przychody z mleka. Krów od tego czasu było 101, a rolnik był zadowolony, bo wypasał kolejną krowę. Efekt dla całego pastwiska, które zaczęło mieć więcej krów niż mogło wyżywić, nie był jeszcze widoczny. Gdy dowiedzieli się o tym inni mieszkańcy wioski, wyprowadzili na wspólne pastwisko kolejne krowy: 102. i następne. Po jakimś czasie trawa przestała odrastać, a pastwisko ostatecznie zostało wyjałowione. Mieszkańcy stracili pastwisko, a ich krowy przestały dawać mleko. Nieprzestrzeganie umowy korzystania z pastwiska przez kilka osób doprowadziło do jego zniszczenia (Hardin 1968).

Używając powyższej metafory – gdzie bydło wyniszcza wspólne pastwiska – Hardin argumentował, że Ziemia jest zagrożona podobnym problemem. Zjawisko to dotyczy nie tylko wiejskiej łąki ale oceanów, rzek czy lasów tropikalnych. A także poszczególnych organizmów i minerałów. Wszędzie tam, gdzie wspólne zasoby są atrakcyjne, ludzie eksploatują je nadmiernie, prowadząc do ich zużycia i zniszczenia. Ma to katastrofalne konsekwencje dla wszystkich ludzi na całym globie. Hardin opisuje ten mechanizm w odniesieniu do takich zjawisk jak: rozległe i wybitnie komercyjne przełowienie oceanów, deforestacji lasów tropikalnych i rosnącej emisji gazów cieplarnianych, które mogą spowodować poważne globalne ocieplenie w drugiej połowie tego wieku.

Ogromnym walorem eksperymentu opisanego przez Hardina jest to, że pokazuje on czego musimy się koniecznie nauczyć, aby ochronić środowisko i przetrwać. Niezbędnym jest wprowadzenie w życie jednej z wartości, jaką jest umiarkowanie (powściągliwość). Niestety to nie wystarczy. Koniecznym jest jeszcze nauczenie się współpracy i zaufania do innych ludzi. Tylko wprowadzenie w codzienne życie tych wartości pozwoli nam powstrzymać niszczenie zasobów środowiska i zapewni ludzkości przetrwanie.

Eksperyment ten był analizowany w ponad 100 antologiach i jest powszechnie akceptowany jako zasadniczy wkład Hardina do ekologii, nauk ekonomicznych i politycznych. Hardin jest też znany jako autor pierwszego prawa ekologii człowieka: „Każda ingerencja w przyrodzie wywołuje szereg skutków, z których wiele jest nieprzewidywalnych” (Miller 1993).

Prof. Piotr Skubała

Literatura:

- Garrett Hardin quotations, garretthardinsociety.org/info/quotes.html, dostęp 8.05.2018
- Hardin G. 1968. *The Tragedy of the Commons*. Science 162(3859): 1243-1248.
- Hardin G. 1974. *Living in a lifeboat*. BioScience 10: 561-568.
- Miller G. T. 1993. *Environmental Science: Sustaining the Earth*. Wadsworth Publishing.